

L a t w e e f c h u A w i s e s.

Nr. 36. Zettortdeenâ zschâ September 1836.

F a u n a s s i n n a s.

Mannim labß un mihlfch draugs no Rihgâß
29tâ August deenâ raksta, kâ lassams:

Wakkar Rihgâ leela nelaima notikke; jo ta eljas sudmalla, kas schai puss Daugawas pee Telgawas leelzetta stahw, gluschi nodegge ar tahm turwu klabtuhdamahm ehlahm. Gan lauschu un sprizzu ne trubke pee dsehshanas, bet ne palihdseja itt ne neeka. Pats ar sawahm azzim redseju, ka fur sprizzi uslaide, leesmas tik azzumirklliti sudde, un tudak atkal jo breefmigaki us augschu dewahß, jo, kâ teiz, pulks eljes effoht bijis eekschâ, un sinnama lecta, ka tad uhdens neko warr palihdseht. Leela laime, ka laiks gluschi rahms bija, zittadi wiß preekschpilssehts schai puss Daugawas buhtu pagallam. — Zau schihdi sawas leetas bija isneffuschi un isgahjuschi no sawas sahdschas, bet, gohds Deewam, ugguns tablaki ne tikke. Bet daschadi laudis pasaulê! zitti apbehdinateem lihds zeesch, zitti atkal pahr ohtra nelaimi preezajahß. Dsirdeju laudis, kas fazzija: „labbi buhtu, kad wiß buhtu nodedsis, tad darba laudis dabbutu ko pelniht.“ Zawu besdeewigu firbi! — Zisti wehl ne sinnu, zaur ko ugguns zehlees; laudis gan runna, ka weens puifis, eljes lukturi puzzedams, dakti nosweedis, stary eljes wahtehm un no tam effoht zehlees. Tas pats puifis effoht sawas aplammibas deht tâ fabihjees, ka gribbejis noslibzinatees, ja laudis to ne buhtu faherusch. Bet ihsten ne sinnu, woi tas buhs teesa. — Warren leela schahde zaur scho ugguns grehku effoht! —

W. P.

* No dseedaschanas.

Labba dseedaschana irr jauka un wisseem patihkama leeta. Neweens putniasch un neweena

spehle ne warr tahdu jauku un mihligu tohni isdoht, kâ zilweks, kam labba balsß un kas proht dseedaht. Gan wisseem zilwekeem balsis, gan arri dauds schkeet ka prohtoht dseedaht, tomehr tee ihsten labbi dseedataji irr lohti retti. Jo ne ween skalla rihkle un stipras kruhtis, bet ihpaschi wehl snalkas aufis, mannigs prahts un neapnikkusi darboschana tam waijaga, kas eeksch dseedaschanas gribb leels meisters kluht; bet tahds ar sawu balsi klausitaju firdis arri kustina un lohza, kâ gribbedams. Tahdu meisteru newaid dauds. Gan arri petiktu, ja tee, kas nemmahß dseedaht, dauds mas wehrâ listu, kahda dseedaschana labba un patihkama, un kahda nejauka un nepatihkama. Tas ihpaschi muhsu mihleem Latweescheem teizams.

Lai arri pa mahjahm un laufeem katrs dseeda un trallina, kâ tam tihk, tatschu swebtâ Deewam nammâ waijadsetu apdohmaht un us to gahdaht, ka dseedaschana Deewam par gohdu un zilwekeem par patihschanu buhtu. Bet woi tas tâ wissur irraid? Woi weetahm ne dsird ittin nepatihkamu un nejauku dseedaschanu?

Kam tas warr patikt, kad zitti wairak mauj ne kâ dseed, jeb kleegtin kleeds, jeb kad pats kesseris us to ween ruhpejahß ar sawu balsi stipraki brehkt ne kâ wissi zitti? Kahds jaukums tur irr, kad laudis paschi meldiju kreetni ne saprasdami, dseedajohht ne klausahß nedß us ehrgelehm nedß us dseedataju, bet zits zittam preekschâ steigdamees wissu dseesimu jauz, tâ ka tur ne samanna, kas tas effus? Tahda dseedaschana nekam leeti ne derr.

Kapehz mehß tad dseedam pee Deewa kalposchanas? Tatschu tapehz, lai tas gohds, ko Deewam dohdam, kohschaks un jo patihkams buhtu; gribbedami neween zaur wahrdeem, bet arri zaur dseesmahm sawas firbßmat-

tifchanaſ parahdiht, un zits zittu jo wairak uſ Deewa pagohdinaſchanu ſtubbinahſ. Bet kà taſ warretu notift, kad muhſu dſeedaſchana lahgà ne eet; kad tur ne rohnahſ jaukumſ, bet tiſkai fajukſchana, ne mihliga un laipna faſſanna, bet brehlfſchana un blaufſchana? Teefſcham teef, kad pee Deewa kalpoſchanaſ ſlikti dſeed, tad irr labbak ne buht ne dſeedahſ, bet kluffu ſawuſ luhgſchanaſ noſſaitiht.

Bet wehl jo labbaki irr ſliktu dſeedaſchana uſſtaht un labbaku uſnemt. Un ta newaid wiſſ parleeku grubta leeta, ja tiſ par to gribb gahdaht.

Feſtereem un dſeedatajeem, kam wallaſ deesgan, uſ to wiſſſpirmak jadſennahſ, ka wiinni paſchi wiſſaſ melbijas pareiſſi un ſkaidri mahzetu iſdſeedahſ, kà peeſlahjahſ, — tad wiinni arridſan laudiſ warrehs uſ labbaku dſeedaſchana uſgrohſiht. To wiinni pee behrneem lehtaki, bet arri pee uſauguſſcheem padarrihs, kad wiſſuſ eeraddinahſ palehni, rahmi, ne ſawà wallà, bet pehz ehrgelehm un dſeedataju klauſidamees, melbiju wiſſt. Daſchàſ draudſeſ taſ irr notizis, un tur jau preekſ uſklauſitees kad draudſe dſeed. —

Krimuldeſ baſnižà, eekſch Widſemmes, laudiſ pehz noturretas Deewa kalpoſchanaſ wehl kahdu ſtundu mehdiſ kohpà palikt un melbijas mahzitees. Za irr labba preekſſihme wiſſahm tahdahm draudſehm, kaſ pee ſewis labbaku dſeedaſchana gribbetu eetaiſiht. — Tanni paſchà baſnižà arri warr ar leelu preeku klauſitees, zif jauki Latweeſchu behrni warr uſ baſſim dſeedahſ, kad tohs tiſkai mahza. Tur ſfohlaſ behrni ne ween eekſch kollektehm uſ iſcheträhm baſſim atbildes itin jauki dſeed, bet arri daudiſ zittas leelaſ un ſkunſtigas dſeeſmaſ ar kohrehm, wiſſai draudſei par leelu preeku. Raut taſ jelle muhſu mihlà Kurſemmè arridſan eetaiſitohs! Ja wairak ne, tatſchu kollekteſ wiſſur waijadſetu uſ baſſim dſeedahſ. Mahzitaji un ehrgelneeki weeni to ne warr iſdarriht, ja laudiſ teem ne nahſ paligà. Wiinni gan tohs behrnus mahzitu, bet to lihdiſ, kad ſaimneeki un wezzaki tohs paſchuſ

pareiſſi ne ſubta baſnižà. Za iſſwehdeenas dſeedataji ne ſanahſ, tad wiinni ahtri atkal aiſmiriſt, ko mahzijuſchees; bet kad ſaimneeki un wezzakee ſawuſ behrnus, kam labbaſ baſſiſ irr, tiſkufſchi pee mahzitaji aiſraida lai tohs iſmahza uſ baſſim dſeedahſ; un tad arri uſ to raugahſ ka tee iſmahziti kohreſ-behrni, beſ leelaſ wainas un waijadſibaſ, no baſnižas neweenu ſwehdeenu ne atraujahſ, tad labba un jauka dſeedaſchana ahtri eetaiſiſeeſ. —

C. . . . .

W a h r ſ w e h r e e m.

I. Lahzis.

Paſauleſ ſtrehkdòſ daſchadi lahtſchi. Irraid melni, bruhni, balti un firmi. Daſchi dſiſhwo uſ ſemmes, zitti atkal uſ ledduſ un talabb zittuſ ſauz ſemmes un zittuſ ledduſ-lahtſchuſ. Zitt ihpaſchi weenu ſlakku ſauz mehzhahzi, talabb, ka ſchiſ katru kummofi, ko gribb ehſt, pa-preekſch uhdeni mehrze un ar naggeem berſe, itt ka maſgatu. Bet mehſ tè ihpaſchi gribbam runnahſ pahr muhſu ſemmes bruhnu lahzi. Scho atrohd Kreewu un Pohlu ſemmes papilnam; ir Widſemmè wiinnu redſeht naw pimberis jadohd dihditajam. Scham irr kuyla ſpalwa, reſna galwa, ſtrups deggunſ un ihſa aſte. Wiſſſch irr ſtiprakſ un leelaſ pahr wiſſeem zitteem ſemlahtſcheem. Wiſſſch ſpehj ar weenu paſchu ſpehreenu ſirgu ſemmnè gahſt un aiſraut kur patiht. — Wiſſlaka rikte tam irr breeſchi un ſtirnaſ; ar ſirgu un gohwu lohpuſ ehd. Bet medduſ pahr wiſſeem, uſ ta kriht kà muſcha! — No redſeſ taſ lehnaſ un ſlinkſ, kad dihditajſ to wad-da; bet kad ſawà wallà klendere, tad teſſ ſchi-glaki, ne kà ſchiſhda fehwe un ar leelu mudribu kohkdòſ kahpele. Zilwekam gan labpraht ne uſ-kriht, ja ſchiſ wiinnu ne kaitina un badſ ne ſpeeſch. — Wiſſſch labpraht weentulibà dſiſhwo; jo nekad tohs pulkà ne uſeeki kà kahduſ zittuſ ſwehruſ. — No Oktobera lihdiſ April mehneſcha to ne redſ klenderejoht, jo tad duſſ keppaſ ſiſhdamaſ ſawà ſeemaſ midſeni. Semmnè dohbi iſrazziſ, to iſohdere ar ſubnahm, tur kraujahſ

eekschâ un kâ kauts bes ehdeena gult lihds pawassaru. —

Lai gan stiprs swehrs buhtu, tatschu zilweks, kas no pascha Deewa wissahm dsihwahn rad-dibahm par fungu zelts, to ar sawu gudribu sawaldsina. Bes tahs pelnas, ko lahtschineeki ar winneem dsenn, winnu ahda preeksch kaschokeem lohti geldiga, un tâpehz us wissadu wihsî ranga to rohka dabbuht, gan ar schauschanu, gan ar kerschanu, bet wissweeglaki ar meddu, kad to ar brandwihnu famaifa, no ka tas lehti apreibst. —

II. Lapfa.

Lapfai funna augums. Seemela semmês atrohn lapfas no daschadahm pehrwehm, prohti: mellas, baltas, pellehk-sillas un firmas. Mel-las atrohnamas Kreewu semmê un itt ihpasci Siberiâ un Kamtschatkâ. Winnu lohti dahr-gas abdas, tohp preeksch kaschokeem woi zittu drehbju isrohtaschanas bruhketas, ko tik ween augstee waldneeki drihst pirkt un nesaht. Gab-bals makfa 2 lihds 300 rublus un ittin labba ismekleta ahda 400 ir tuhstoschus rublus. — Zitta flakka irr pawissam farkana un us mug-guru tahm diwas melnas stihpes krustiffi. — Urri muhsu lapfa irr farkana, kad labbaiss spal-wu laiks, kâ meddineeki sinn, prohti: seemâ, bet wassara smukka pehrwe subd. —

Lapfas wezzuns sneeds tikkai 13 lihds 14 gad-bus un tahs dsihwo eeksch semmes: jo schê tahm sawas allas un schauri iseeschanas zelli. Winna ehd zittus tschetrkahjigus swehrus, ko spehj us-warreht, kâ fakkus, sakkus, stirnas, jehrus un zittus; arri kohku auglus ne sinahde un med-du, ir putnus labprahst ehd, kad tik dabbuht warr. Talabb arr mahjo starp mescha un zeema, ka jo labbaki us wistahm, sohm un piblehm warr gluhneht. Us meddischanu deesgan gudra, jo ka jaunus sakkus us klaijuma un wezzus mig-gâ ferr; kanihnenus no semmes isrohk abrà, pibles un zittus putnus no perrefleem laupa. — Ja kahja winnai kur eekerrahs, tâ, ka ne warr walkâ dabbuht, tad to pagallam nofohsch patte

nohst un eet ar trin kahjahm ween probjam. Oij tarwu duhschu! Zapat arri tad darra, kad jeh-geris kahju noschauj un tapehz daschureis noschauj lapsu kam tikween trihs kahjas.

No lapsas tikkai ahda ween tohp bruhketa; jo winnas gatta reebj un smird, kâ ir paschi jaktis-funni to ne ehd. Jaunas un wassara schautas lapsas ahda pawissam ne geld. —

N. L.

Râ warr malku taupihst.

Ja falku taupihst, tad buhs to faprast tâ: kullê paturreht. Sprantschu semmê ta mohde, ka basnizâ ne irr benki, bet ar salmeem ispihti krehfli un schohs krehflus ne dabbohn bes mak-fas talabb us laukeem, kad laudis eet basnizâ, tee nahk ar tahdeem krehfleem us galwu, zaur tam sawu mahrfu taupidami un sawas kahjas; jo ja schihš peekussuschas, krehfli klahst apsehstees un atpuhstees. Zalgawas basnizâs irr krehfli un Wahzu basnizâ atflehgas preekschâ; ja kahds sweesch eenahk basnizâ — lai gaida kâ weetu dabbohn! Sprantschu mohde ehrmiga — kâ Zalgawas mohdi faufsi?

W. P.

Zeefas fluddinaschanas.

Us pawehleschanu tahs Zeiserifikas Majesteetes, ta Patwaldineeka wissas Kreewu Walsts 20. 20. 20, tohp no Kalkuhnes pagasta teefas wiffi tee, kam kah-das taifnas prassischanas woi mekleschanas pee tahs atstahtas mantas ta nelaika, pee Kalkuhnes muifschas par muifschas zilweku peerakstia Otto Zansohn buhtu, usaizinati, ar sawahm taifnahm prassischannahm weena gadda starpâ scheid peeteiktees un sagaidiht ko teefa pehz likkumeem spreedihs, jo wehlaq neweens wairs ne taps klaufishs.

Talihds arri tee, kas peeminnetam Otto Zansohn ko parradâ buhtu, teek usaizinati, wirspeeminnetâ laikâ sawus parradus aismakfahst. Kas kluffu zeetihs, tam buhs dubbulti sawi parradi jaatlihsina.

Kalkuhnes pagasta teefa, 1mâ August 1836. I
(Z. S.) Joseficz Adam, pagasta wezzakais.
(Nr. 130.) G. Perlemann, pagasta teefas srihweris.

No Sarkanas muifschas (Nothhof) pagasta teefas teek wiffi parradu deweji to nomirruschu sainneeku

Mangelu Mahrtna un Kattelapu Zahna usaizinati, ar sawahm prassischanam un mekleschanam lihds 16tu Oktober f. g. pee schihs pagasta teefas peeteiktees. Zalihds arri tee, kas scheem nelaikeem ko par-rada buhtu, teek usaizinati, sawus parradus aisd-makfahit. Kas kuffu zeetihs, tam buhs pehzak dub-bulti sawi parrabi jaatlihdina. Sarkanas muischas pagasta teefa, 7ta August 1836. 2

+++ Fanne Jansohn, preehdetais.
(Nr. 95.) Br. Stavenhagen, pagasta teefas srihweris.

* * *

No leelas Wirzawas pagasta teefas tohp wiffi tee, kam kahdas taisnas parradu prassischanas pee ta lihds-schinniga leelas (Kloppmann) Wirzawas fainneeka leela Matteneeku Ehrmann Dsenna buhtu, pahr kurra mantu, inventariuma, truhfuma, magasihnes un zittu parradu dehl, konkurse spreesta, usaizinati, ar sawahm prassischanam wiffwehlah lihds 23schu September f. g. pee schihs pagasta teefas peeteiktees, ar to pamahzi-schanu, ka pehz schi termina neweens wairs ne taps klausihis.

Leelas Wirzawas pagasta teefa, 29ta Juhl 1836. 1
(X. S.) +++ Ehwert Ehrman Pinzer, pagasta wez-zakais.

(Nr. 79.) Chr. Jacobsohn, pagasta teefas srihweris.

Zittas flubdinafchana.

Kad 13ta September f. g. schihteem swehfti, tad teek zaur scho sinnamu darrihts: ka Remtenes tirgus ne 13ta bet 11ta September f. g. Remtenes muischatis turrehts. Remtené, 20ta August 1836. 2

Muischas walbischana.

* * *

Brink-Rendes fainneekam Wille Beesumam tappe tanni nakti no 20ta us 21mu August f. g. 4 sirgi nosagti, prohti: weens bij mehrens sirgs ar breefscha spalwu, bes nekahdas sihmes, 9 gaddus wezs; ohtrs mehrens ar breefscha spalwu, eesillahm sapihstahm kreh-pehm, un diwi baltahm srihpahm us mugguru, no kurrahm weena srihpa par sprihdi semmat us labbu pussi, 13 gaddus wezs; treschais behrs, ar baltu bleffi peere, un labbai aufei nogreests gals; zettortais arri behrs, un pee tam pasihstams, ka paffak-fahjahm wehl sihmes no spreies. Kas pahr scheem sirgeem taisnu sinnu dohd, dabbohn peenahkamu pateizibas naudu. 3

Muischas walbischana,

Daschadu kaweflu labbad, Skrundes tirgu schogabb 16ta September turrehts.

Skrunde, 18ta August 1836.

Muischas walbischana. 2

Naudas, labbibas un prezzu tirgus us plazzi. Nihge tanni 24ta August 1836.

		Sudraba				Sudraba	
		nauda.				nauda.	
		Rb.	Kp.			Rb.	Kp.
3 rubli 60z	kap. papihru naudas gelbeja	1	—	1 pohbs kanepeu	tappe makfahits ar	—	80
5	— papihru naudas	1	37	1	— linnu labbakas surtes	—	20
1	jauns dahlberis	1	33	1	— flittakas surtes	—	2
1	puhrs rudsu . . . . . tappe makfahits ar	1	35	1	— tabaka	—	—
1	— kweeschu	1	75	1	— dselses	—	65
1	— meeschu	1	10	1	— sweesta	—	80
1	— meeschu = putrainnu	1	80	1	muzza silku, preeschu muzza	—	25
1	— ausu	—	80	1	— wihkschnu muzza	—	50
1	— kweeschu = miltu	2	20	1	— farkanas fahls	—	—
1	— bihdeletu rudsu = miltu	1	90	1	— rupjas leddainas fahls	—	5
1	— rupju rudsu = miltu	1	40	1	— rupjas baltas fahls	—	10
1	— sirnu	1	50	1	— smalkas fahls	—	—
1	— linnu = sehklas	3	—	50	graschi irr warra jeb papihres rublis un warra nauda stahw ar papihres naudu weena makfa.	—	—
1	— kanepeu = sehklas	1	50				
1	— kinmenu	5	—				

B r i h w d r i e f e h t.

No juhmallas-gubernementu augstas walbischanas pufes: Hofraht von Braunschweig, grahm. pahrluhkotais.